

MARIA WINE

Puckelryggen eller En bortkastad ros

Ur *En bortkastad ros* (1958)

Med en kastvinds plötslighet slängde sig Anna, liten och puckelryggig, upp på gunghästen och började gunga som besatt.

Gunghästen var stor som en ponny och vit: med sina vingformade öron och vilt utspärrade näsborrar såg den ut som en korsning mellan en riktig häst och en vild svan.

Hästens gap var uppläkt av betslet och blottade en rad vita ilskena tänder och en tunga blodröd som ett nyflått köttstycke. Anna blottade också sina inte så vita tänder, där hon gungade allt häftigare och häftigare. Ibland kastade hon huvudet så våldsamt bakåt att struphuvudet stack upp som en liten puckel på halsen, och hon gungade så vilt att Lilian och jag trodde att hon när som helst skulle ramla av hästen.

Men Anna ramlade inte av hästen!

Hon gungade allt våldsammare: än böjde hon sin lilla vanskapta kropp så långt bakåt att puckeln nästan berörde hästens bakdel, än slungade hon kroppen så långt framåt att hon låg rakt framstupa över hästen och då stack puckeln

PDF från Litteraturbankens sidor om Shared Reading:

<https://lb.se/bibliotekariesidor/shared-reading/>

Texten är hämtad ur *En bortkastad ros* (1958):

<https://lb.se/f/WineM/t/EnBortkastadRos/sida/7/etext>

upp som ett litet berg. Med sina magra armar slingrade omkring hästens hals tryckte hon sitt huvud mot hästens huvud, och hästens tänder och Annas tänder skelettgrinade tillsammans ett ögonblick –

Anna tjöt hui! hui! och hästen dunkade dovt mot golvet, dunk! dunk!

Nu gungade Anna så våldsamt att hon fick hästen att hoppa flera skutt framåt i rummet. Hon sparkade av sig skorna, de föll åt olika håll i det stora rummet, låg där och darrade en stund innan de blev helt stilla. När Anna kände fötternas frihet var det som om hennes galenskap tog alldeles överhand: genom en rad hetsiga knyckar med kroppen tvang hon hästen att dansa vilt och studsande över golvet. Det såg så hotfullt ut att jag var övertygad om att både hon och hästen skulle ta överbalansen och störta omkull.

Men varken Anna eller hästen störtade omkull!

Anna fortsatte att tjuta hui! hui! och hästen fortsatte att dunka dovt mot golvet, dunk! dunk! Anna var blossande röd i ansiktet, hennes tunna hår stod som en gles buske kring hennes fågelaktiga huvud och en åder framträdde lodrätt i pannan, blå och spänd. Då och då kastade hon trotsiga utmanande blickar emot oss, som om hon ville säga: Se bara hur ful jag är! Genera er inte, utan se nu riktigt hur hemsk och makaber jag är!

Det kommer att sluta illa! tänkte jag när hästen hade hoppat flera meter framåt i rummet. Jag gjorde ett försök att hejda Anna, närmade mig försiktigt och sträckte lugnande fram armarna mot henne. Men det hade motsatt verkan, Anna lät hästen göra ett hotfullt skutt fram emot

mig, och när jag sprang undan skrattade hon bara högt och fortsatte sin ritt med ännu större frenesi.

Nej, varken Lilian eller jag kunde hejda Anna. Vi stod tysta och betraktade henne. Vi tyckte synd om henne. Vi var generade för henne. Vi skämdes för henne. Vi skämdes över oss själva. Vi skämdes för livets nakna grymhet. Och vi var rädda att hon skulle ramla av hästen och göra sig illa, att hon kanske skulle få ett nytt lyte till det hon redan bar på.

Jag ville inte se på Anna längre och vände blicken ut mot rummet. Det var ett ofantligt stort rum, det verkade dystert och ödsligt. Genom de stora sneda takfönstren vräkte solljuset in och klädde obarmhärtigt av varenda vrå dess mörker och svala kyla.

Det var sommar och hett därinne som i en bastu, och rummet såg ödsligare ut än vanligt därför att möblerna var övertäckta med gråvita skycken. Tavlorna hade vänts in emot väggarna för att inte solljuset skulle bleka deras färger. Den stora mattan låg hoprullad på golvet och var lik en rund timmerstock, i stället var trasmattor utspridda som små öar runt omkring i rummet.

Här i detta jättestora rum som jag tillfälligt bodde i hade vi tre samlats för att gemensamt döda den långa söndagen. Men i stället för att muntra upp varann hade vi endast lyckats dra ner varann med våra inbillade eller verkliga sorger.

Jag tittade på Lilian. Hon satt vid ett stort runt bord vars skiva var öde och blanksvart som en övergiven skridskobana. Hon stödde armbågarna mot bordet och hennes vackra ansikte vilade tungt av bekymmer i de breda skålformade händerna. Hon stirrade inåtvänt, djupt ner i sin egen sorg: olycklig kärlek.

Jag tittade åter på Anna som fortfarande gungade men nu alldeles tyst och med sammanbiten mun.

Hennes krymplingsöde är ju ändå så mycket grymmare än Lilians tillfälliga sorg, tänkte jag. Anna är ju för alltid fången, medan Lilian förr eller senare kommer ifrån sin sorg.

Men vem ska bryta denna makabra stämning som vi hamnat i? frågade jag mig själv, medan jag tittade än på den gungande Anna, än på den sorgsna Lilian.

Det får väl bli jag, svarade jag genast mig själv, jag som varken har någon sorg eller någon glädje att klamra mig fast vid. Jag som länge bara känt en sugande tomhet inom mig, jag som känner det som om jag skulle drunkna inom mig själv. Det måste bli *jag* som genom att lyfta mig själv ut ur mig själv också ska lyfta de båda andra ut ur deras sorg!

Jag rätade på mig och ropade högt och hårt: Anna, sluta nu! Jag ropade så högt och så hårt att alla de döda tingen i rummet liksom vaknade till liv, några ögonblick såg rummet helt annorlunda ut och länge efter det jag ropat stannade min röst kvar i rummet.

Men Anna slutade inte att gunga, tvärtom började hon gunga ännu våldsammare medan hon stirrade utmanande på mig. Det enda som hördes i rummet var det dunkande ljudet från gunghästen mot golvet; dunk! dunk! dunk!

Plötsligt stod jag inte ut längre varken med det dunkande ljudet eller med Annas krampaktiga ritt, och jag rusade på gunghästen bakifrån, jag klamrade mig fast vid den med hela min tyngd, tills jag lyckades sakta ner gungningen, och sen sa jag åt Anna med låg, lugnande röst: Sluta då, vad tjänar det till att fortsätta så där!

Och Anna slutade att gunga och steg av hästen medan hon upprepade mina ord: Nej, vad tjänar det till! Och hon var så svag i benen att hon måste sätta sig ner på golvet. Jag hämtade hennes skor och när hon satt med skorna i händerna började hon flämtande med sin vanliga klagan:

Hon tappade mig i golvet när jag var fyra år. *Hon* stod där bara på golvet och tappade mig! Och sen dess har jag varit så här! Förbannade puckel!

Anna sa alltid *hon* om den som tappat henne, man fick aldrig veta om det var hennes mor eller någon annan.

När hon hade fått på sig skorna reste hon sig upp och sa med klar röst: Jag minns minsann nog hur det kändes att ha en rak rygg fast jag bara var fyra år!

Och så började hon på ett fågelliknande sätt spatsera stolt omkring i rummet för att visa oss hur det hade känts när hon var rak i ryggen. Hon lyfte sig högt på tårna och sträckte på sin lilla kropp, hon sköt fram bröstet så att det såg ut som om hon även hade en puckel framtill.

Och ju mer Anna sträckte på sig ju mer tycktes hennes fågelhuvud försvinna ner mellan puckeln framtill och puckeln baktill, och ett ögonblick såg hon ut som om hon inte hade något huvud alls, tyckte jag rysande. Lilian måste ha känt detsamma, ty hon for upp från bordet och skrek: Jag står inte ut längre!

Hon såg sig omkring i rummet som ett plågat djur, tittade sen omväxlande på Anna och på mig, och plötsligt ropade hon med trotsig röst: Låt oss dansa!

Så rusade hon fram till grammofonen och satte på en dansskiva. Snart fylldes hela rummet av eggande rumbamusik och till den hetsiga rytmen sjöng en mansröst: La cucaracha, la cucaracha – och Lilian knäppte med fingrarna

och sjöng La cucaracha, la cucaracha – och hon dansade med utmanande kroppsrörelser fram till Anna och sträckte armarna inbjudande emot henne, och Anna var inte sen att följa Lilians uppmaning: La cucaracha, la cucaracha – och nu dansade de en hetsig rumba tillsammans: de dansade först på trots men sen med allt större iver och glädje.

De höll inte om varandra utan höll varann i händerna och Anna såg ut som om hon hängde i Lilians händer. Hon vred sig vaggande fram med sin vanskapta kropp och var lik en av min barndoms sprattelgubbar. Hon dansade och hoppade på sina små fötter med vilka hon gjorde snabba saxande rörelser än framåt än bakåt, allt eftersom Lilian sköt ut sina dirigerande armar eller drog dem åt sig.

Lilian, hela tiden sjungande, vred sin kropp i spiral och i nästa nu vred hon den tillbaka ur spiralen. Så stod hon alldeles stilla med överkroppen, rörde endast på höfterna, som rullade kring sig själva. Hon förflyttade sig knappast, utan stod på samma ställe och stampade med benen. Det var Anna som utförde det mesta fotarbetet: rytmiskt och snabbt dansade hon på sina tunna ben i en envis halvcirkel framför Lilians svajande kropp, medan hon själv samtidigt vred så gott hon kunde på sin redan sned- vridna kropp. Och när Lilian himlade med ögonen himlade Anna också med ögonen, och när Lilian sjöng La cucaracha, la cucaracha – så sjöng Anna också La cucaracha, la cucaracha – och när musiken slutat kastade de sig båda skrattande ner på var sin stol.

Dansen tycktes tillfälligt ha befriat dem från deras bekymmer och jag passade på att snabbt komma med mitt förslag: Ska vi gå ut och roa oss ikväll?

Det var de genast med på och snart satt vi alla tre med var sin spegel i handen och målade nya munnar, tecknade upp våra ögonbryn, pudrade våra blanka näsor, kammade vårt hår, och slutligen steg vi upp och rätade till våra kläder på kvinnors sätt: det vill säga att vi gled med händerna smeksamt över våra höfter och – Nej! tänkte jag när jag såg hur Anna försökte dra ner klänningen över puckeln så att klänningen skulle verka lika lång baktill som fram till – Nej, jag vill inte tycka synd om henne mer i dag!

När vi gick satte Anna med en utmanande spark gunghästen i våldsamt gungning.

Vart ska vi gå nu? Vart ska vi gå? frågade vi ivrigt när vi stod nere på den sommarödsliga gatan och kände hur tristessen lätt skulle kunna fånga in oss igen.

Vi far till Klampenborg, föreslog jag snabbt. Och kanske vi kan gå på Dyrehavsbakken, tillade jag lite tveksamt.

Och snart *stod* vi på det överfyllda tåget till Klampenborg. Vi stod där så tätt packade att vi inte ens hade plats att vrida på huvudet utan risk att stöta emot varann och snudda med läpparna mot någon främmande kind eller nacke. Jag själv stod så nära en liten tjock man att min haka då och då knackade på hans uppstoppade axel, och hans öra kom ibland så nära mitt öga att jag stirrade in i hans öronsnäcka, som var vaxgul och hårig.

Jag roade mig med att föreställa mig hur det skulle vara om vi alla på en gång började vrida på huvudet: vilket kyssande skulle det inte kunna bli, tänkte jag skrattande för mig själv.

Men jag måste utan att veta det ha vridit en aning på huvudet, ty nu kände jag ett främmande hårstrå kittla min

panna och mina läppar strök över ett strävt tyg, som liksom ett ögonblick tog bort deras känslighet. Jag blev ängslig att mitt läppstift skulle ha efterlämnat färg på mannens kavaj, men konstaterade med lättnad att det hade det inte. Jag började se på mannens veckiga och svartprickiga nacke, han måste ha märkt det, ty plötsligt vände han sig om och stirrade en kort sekund in i mina ögon, vände sen åter nacken emot mig. Jag tyckte att hans ögon var lika ett par bruna blötdjur som låg på rygg och darrade med sina hårfransar.

Jag såg Lilian, hon stod och drömde med en hel skog av mörkblå anemoner i sin blick, hon stödde omedvetet sin haka mot en ung mans axel, och hennes nymålade mun sköt ut som en rosenknopp.

Anna kunde jag däremot inte se, men jag visste ju att hon fanns därnere i människoklungan.

När vi stigit av tåget följde vi långsamt med folkströmmen genom skogen bort till Dyrehavsbakken. Där kunde man verkligen inte se skogen för idel människor! Det var också där jag fick se hur en kvinna försiktigt rörde med handen vid Annas puckel, sen tittade hon sig snabbt omkring för att se om någon hade sett det.

Jag skämdes över kvinnans beteende, det var första gången jag såg någon göra så. Men Anna hade några gånger kommit till mig och sagt: Idag mötte jag åter en sådan där tokig människa som ville röra vid min puckel! Och en gång hade hon hånfullt tillfogat: Om folk tror att de kan vinna *lycka* genom att röra vid min *olycka* så får de gärna göra det. Men de borde egentligen betala för det! Ja, kanske jag rent av kunde försörja mig på min puckel!

Men denna gång var det som om Anna ingenting hade märkt. Hon tittade sig nyfiket omkring, de många människorna omkring oss tycktes ha piggat upp henne. Hon svängde kokett på sin lilla kropp, väskan med det långa handtaget slog emot hennes knä. Då och då fällde hon en rolig eller elak anmärkning om någon förbi-passerande. Hon flirtade utmanande med sina vackra ögon, och jag såg att hon fick en del ögonkast tillbaka.

Även Lilian verkade som om de många människorna omkring oss gjorde henne gladare och lättare till sinnes. Elden hade slagit ut i hennes drömmande ögon. Hon pratade i ett och slog häftigt ut med armarna så att det såg ut som om hon ville fånga in något med dem. Då och då sköt hon djärvt ut sin bakdel och gjorde ett litet danssteg, det var hennes sätt att flirta.

Jag kunde förstås inte se mig själv, men när jag kände efter tyckte jag att jag var mindre glad än de andra båda. Jag gick och var rak i ryggen som vanligt. Ett bra sätt att hålla folk på avstånd, inbillade jag mig. Men eftersom det finns de som tycker om att bryta ner träd så hade min hållning ibland motsatt verkan.

Och så var vi med ens framme vid Dyrehavsbakken: denna djungel av ljud!

Vi fick knappast själva bestämma åt vilket håll vi skulle gå, vi föstes brutalt fram av människor omkring oss, dessa människomassor som till varje pris ville roa sig. Åt alla håll var det svart av folk och skuggor, uppöver oss var det plågsamt skarpa ljussken, skrikande, blinkande i grälla färger.

Och vrål, skrik, rop, skratt, gråt, gräl överföll oss, kom mig att ångra att vi gått dit. Långa utdragna skrik kom från

berg- och dalbanan som rusade som en galen storm över sina pucklar och ner i djupen och upp igen – och korta skrik från de svängande luftgungorna som vände sina korgar upp och ner när de var högst uppe och det såg ut som om de som satt i korgarna skulle ramla ut: jag måste sluta ögonen för att inte svindla, också om jag fått hundra kronor skulle jag ändå inte ha vågat mig upp där!

Det hördes spinkig, metallisk musik från en karusell som snurrade runt och folk satt där på hästar, på jättestora svanor, på kameler med två pucklar och drömde sig bort till prärien, till havet eller öknen. Den blanka målningen på djuren gjorde liksom ont i mina naglar.

Och nu pang! pang! pang! skott från pistoler mot en människolik docka av trä, skott i ögonen, i öronen, i näsborrarna och i munnen, men största vinsten fick man om man sköt dockan rakt i hjärtat.

Plötsligt hörde man nere vid fötterna en sorgsen violin spela *Svarta ögon*, och lutad mot ett träd satt en krympling och det var han som spelade, så hjärtskärande att man – men bredvid stod hans buckliga hatt och när man kastade dit en slant klirrade den glatt emot andra slantar –

Nu: en hes röst från ett tält: Kom och se världens tjockaste kvinna! Kom och se och rör vid henne! Det kommer ni aldrig att glömma! Och så följde råa skratt från män som raglade in i tältet för att se världens tjockaste kvinna.

Och så: en flicka på fyra år gråtande och omgiven av en mörk människoklunga, en polis höll henne i handen och ropade genom en tratt: Karin fyra år, gult hår och blå klänning, har kommit bort från sina föräldrar! Hon kan avhämtas på polisstationen nummer sjutton! – Och tjocka,

moderliga kvinnor suckade, men sen hördes en kvinna säga med hes röst: Man kan väl för fan låta ungarna stanna hemma när man ska ut och roa sig!

Och vi föstes vidare, vidare och kom till dansbanorna där musiken dånade och de dansande vrålade med i sången: Vi går aldrig hem, vi går aldrig hem när vi först har kommit ut – och så åter pang! pang! en rad skott mot en jättedocka, ett skott slog in dockans blåa öga men det kom grinande ut igen –

Det kändes skönt när vi äntligen kom fram till en restaurang och fann ett ledigt bord, där vi slog oss ner för att äta middag.

Vi åt mycket och länge. Vi tog två snapsar var, och jag kände hur snapsarna liksom på en enda gång sjönk rakt ner i låren, kände hur värmen genast spred sig och kom låren att sjunga. Sen fylldes skötet med en dunkande sång, och en varm våg spred sig till magen, till bröstet, vars spetsar styvnade. Jag kände hur vågen steg upp i ansiktet, färgade mina kinder röda, fyllde mina läppar och skilde dem åt, och läpparna ville sjunga, kyssa och bli kyssta – Men lika snabbt som sången kretsade runt i min kropp lika snabbt lämnade den mig åter –

Jag såg på Anna och Lilian och undrade om de kände det på samma sätt som jag. Jag märkte bara att en rodnad slagit ut över deras kinder och att deras ögon lyste.

Vi började titta oss nyfiket omkring i den överfyllda lokalen. Vi fick många ögonkast och gav många tillbaka, vi flirtade åt alla håll. Vi skulle aldrig ha vågat vara så utmanande om vi hade varit ensamma var för sig, tänkte jag och undrade vad vi skulle ha gjort om vi blivit tvungna

att uppfylla bara en tiondedel av de löften som våra dristiga ögonkast skänkte.

Jag rörde oroligt på mig och ville att vi skulle gå. Då såg jag att Anna hade ett livligt utbyte av blickar med en man och jag tänkte: så egendomligt, det finns tydligen en typ av män som dras till Anna. Och just när jag tänkt detta sa Anna högt och utmanande som om hon läst i mitt ansikte vad jag tänkt: Ni ska inte tro att jag inte har haft några män! Det finns till och med dem som velat gifta sig med mig!

Ja, varför skulle det inte finnas det? svarade jag snabbt med den förljugenhet som en frisk alltid tror sig behöva använda mot en sjuk.

Äsch, svarade Anna, gör dig inte till! Jag vet minsann nog hur jag ser ut.

Ni förstår, fortsatte Anna och blev plötsligt talför, jag lyckas ofta glömma bort att jag är vanskapt. Men det finns dagar då min olycksaliga puckel hänger över mig, tynger ner mig. Och just sådana dagar är det som om folk stirrade mer än vanligt på mig och jag känner mig bedrövlig och förlorar fullkomligt självförtroendet.

Det var just en sådan dag, fortsatte hon, som jag fick ett tokigt infall. Jag hittade på att jag skulle gå i bastun och tvinga alla de välskapta kvinnorna att se min eländiga kropp naken. Och jag gick dit, men jag ska erkänna att jag stod en stund och tvekade i omklädningsbåset innan jag steg ut. Där hörde jag då hur kvinnorna skvallrade fritt och muntert och jag kunde föreställa mig deras självsäkra ansikten, och plötsligt greps jag av en våldsam glädje vid tanken på att jag om ett ögonblick skulle få uttrycket att ändra sig i deras ansikten. Och så skred jag naken ut i

förrummet till bastun där en hop kvinnor satt nakna, nersjunkna i sina korgstolar.

Det blev genast dödstyst när jag kom in, alla stirrade på mig. Ni skulle ha sett uttrycken i deras ansikten: med ens hade all självsäkerhet ramlat avdem. De vred oroligt på sina stora kroppar, de ville titta på mig men vågade inte, och ni skulle ha sett vilka utmanande blickar jag gav dem när jag avsiktligt gick runt ett par gånger i rummet för att finna en stol som passade mig. Jag satte mig ner och grep en tidning och låtsades att jag läste i den, men jag lyssnade bara till tystnaden runt omkring och jag njöt av denna tystnad som jag hade framkallat och jag kände mig nästan triumferande stark. En efter en försvann kvinnorna in i bastun eller ut för att klä på sig, slutligen satt jag ensam kvar och sen gick jag därifrån utan att ta någon bastu –

Vi hade båda lyssnat spánt till Annas berättelse, Lilian satt med uppspärrade ögon och sa: Berätta om dina män!

Men Anna skakade på huvudet. Hon såg ut som om hon på nytt hade förlorat en del av sitt självförtroende. Hon började med nervösa rörelser skruva på sin armbandsklocka, sen tittade hon direkt på klockan och sa: Vet ni, klockan är inte åtta än, vi hinner gå på cirkus!

Och vi gick på cirkus, fast jag kände mig rätt ohågad. Jag brukade bli skrämmd och uppskärriad av cirkusbesök.

Vi fick bra platser, längst fram.

Föreställningen började med ett dressyrnummer av en trupp svarta, bruna och vita hästar. En liten ilsken dressör, klädd i frack och vita handskar, stod mitt i manegen. Han skrek åt hästarna med gäll kastratröst och svängde samtidigt sin knallande piska över deras svettblanka, nervösa ryggar och tvang dem att springa runt, runt –

Det såg ofta ut som om hästarna skulle snubbla över varann, ibland fick de springa tre i bredd, ibland två och två, ibland en och en men tätt, tätt efter varann. Dressören tvang hästarna att resa sig och stå rakt upp på bakbenen: det var kusligt att se när hästarna visade sina väldiga ljusa bukar där ådrorna var spända som tjocka rep och att se hur de trampade hjälplöst i luften med frambenen, det såg ut som om de höll på att drunkna i ett osynligt vatten, och det var kusligt att höra de plågade läten de gav ifrån sig.

Hästarna fick också lägga sig på knä. Jag var rädd att de smala frambenen skulle brytas under de tunga kropparna och jag tyckte mig läsa en bön i deras bruna ögon: Låt oss slippa leka människor! Men dressören var obarmhärtig och lät hästarna hoppa över varann, lät dem dansa vals och någon sorts polka och till slut lät han dem alla på en gång stå uppresta på bakbenen. Hästarna balanserade i en sluten cirkel kring dressören som stod med höjd piska och om en häst försökte sätta ner frambenen slog han en knall med pisksnärten framför dess nos.

Det var en makaber syn: den lille dressören omgiven av dessa väldiga uppresta hästkroppar med sina fäktande framben. Hur lätt skulle inte hästarna kunna krossa honom, tänkte jag och var mycket mera imponerad av att hästarna inte ens försökte att göra dressören illa än av hans förmåga att få hästarna att stå där på bakbenen så länge det behagade honom.

Efter sista numret gick dressören fram till var och en av hästarna, rörde lätt med piskan vid hästens högra fot och hästen lyfte foten, dressören tog den i hand och skakade den: det skulle se ut som om han tackade hästen eller som om hästen tackade honom för gott samarbete.

Och så gav han varje häst en sockerbit, och efter att ha fått var sin klapp över länden försvann hästarna en efter en ut från manegen.

Innan dressören hunnit motta alla sina applåder kom något som verkade som ett mellanting mellan en stor boll och en människovarelse rullande in. Det var dvärgen som skulle roa publiken medan manegen gjordes i ordning för nästa nummer.

Dvärgen hade en röd ros i kavajslaget. De alltför stora byxorna fick han ständigt dra upp och slutligen tycktes han bli förbannad och tog av sig byxorna och uppträdde i ljusröda kalsonger. Han låtsades som om han ständigt höll på att snubbla över något eller som om han med fara för sitt liv höll på att följa med in i en av de långa mattor som scenarbetarna snabbt rullade ihop, och på sina kvicka små ben kilade han över mattan, undan dess hot. Sen tittade han förolämpat på scenarbetarna, kilade i smyg bort till en av dem och gav honom en kraftig spark i baken och slog så i vild förtjusning volter i luften medan publiken skrattade. Men efteråt såg han noga efter att rosen satt kvar i knapphålet.

Med ens blev han stående med frånvarande blick och började fingra på rosen. Han bugade sig så för publiken, tittade sig sökande omkring och när han fick syn på Anna tog han snabbt rosen ur knapphålet och kastade den åt henne. Rosen föll i hennes sköte. Anna grep den, dvärgen bugade sig djupt för henne flera gånger med handen på hjärtat och slutligen kastade han en fräck slängkyss åt henne.

Publiken sträckte nyfiket på sig för att se vem dvärgen gett rosen åt. Och när de fick se Annas lilla puckelryggiga gestalt djupt nere i stolen mellan Lilian och mig, då bröt skrattsalvorna lös över våra huvuden, och först då förstod Anna innebörden i dvärgens tilltag: krympling utpekar krympling antingen som hämnd för att han blir påmind om sitt eget öde eller också för att visa att han inte är ensam om detta öde.

Vilket dvärgen än avsåg måste det kännas plågsamt för Anna, tänkte jag och tittade på henne.

Hon var nu likblek i ansiktet och släppte tveksamt rosen, som föll till golvet.

Jag skulle velat ta upp den för att slänga den i gapet på någon av de skrattande människorna, men just då såg jag hur Lilian genomborrade rosen med sin spetsiga klack.

Vi satt kvar under nästa nummer och försökte verka så oberörda som möjligt. Därefter smög vi oss oförmärkt ut från cirkusen. Jag såg att Anna hastigt plockade upp rosen, hon var den enda av oss som tycktes ovillig att gå därifrån, och när vi stod utanför cirkusen sa hon: Vi kunde väl gott ha stannat? Och så lyfte hon långsamt rosen till sina läppar –

Då förstod jag att det var jag som varit sentimental, det var jag som alltför ivrigt levt mig in i Annas öde och i min självupptagenhet överdrivit hennes problem. Jag hade inte räknat med hennes tvetydiga inställning till sig själv, inte insett att hennes känsla när hon blottställdes eller frivilligt blottade sig själv var sammansatt av både skam och lust.